

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/14/2020
Identifikačné číslo spisu: 6118011026
Dátum vydania rozhodnutia: 28.07.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6118011026.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Martina Piovartsyho na neverejnom zasadnutí konanom 28. júla 2021 v Bratislave, v trestnej veci obvineného D. F. a spol., pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c), d) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného D. F. proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4To/11/2019, z 20. februára 2019 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného D. F. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5T/84/2018, z 9. januára 2019, bol D. F. uznaný za vinného zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c), d) Trestného zákona, s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona a § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona na skutkovom základe, že

po predchádzajúcej vzájomnej dohode v čase okolo 01:30 h. dňa 25.07.2018 v R. R., na verejnom detskom ihrisku v parku pod D. v časti medzi korčuliarskou dráhou a hotelom M., pristúpili v smere od U. k tam nachádzajúcej sa hojdačke, na ktorej ležal Y. C., nar. XX.XX.XXXX a mal. M. G., nar. XX.XX.XXXX, kde D. F. zakrývajúci si tvár tričkom bez slova kontroloval situáciu a M. D. držiak v ruke plynovú pištoľ zn. EKOL Lady so zlatými prvkami, kalibru 9 mm so slovami „dajte nám všetko čo máte a otočte sa chrbtom k nám“ pristúpil k Y. C., ktorý mu v obave o svoj život a zdravie vydal mobilný telefón zn. Samsung model Galaxy Note 8 Black, čiernej farby, v čiernom obale so SIM kartou na číslo XXXX XXX XXX, v. č. XXXXXXXXXXXXXXXX a čiernu koženú peňaženku, ktorá obsahovala OP, kartu poistenca, platobnú kartu H., cestovnú kartu MHD, všetko na meno Y. C. a finančnú hotovosť vo výške cca 30,- eur a permanentky na hokej a následne sa otočil na M. G., ktorej namieril pištoľ na hlavu, kde menovaná v obave o svoj život a zdravie vydala mobilný telefón zn. Hyuawei, P 20 Lite nezisteného výrobného čísla, ružovej farby s čiernym krytom so SIM kartou na číslo XXXX XXX XXX, ktorý patril L. R., nar. XX.XX.XXXX, kde páchatel' držiaci v ruke zbraň vzal voľnou rukou od osôb uvedené veci a povedal im, aby išli preč, neobzerali sa, načo títo z miesta ušli preč, čím uvedeným konaním vznikla Y. C. majetková škoda vo výške 1 097,- € a vlastníčkovi mobilného

telefónu zn. Hyuawei L. R., majetková škoda vo výške 380,- €.

Za spáchanú trestnú činnosť bol obvinenému podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 36 písm. d), j), § 38 ods. 2, ods. 3, § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d), § 46 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, ktorého výkon súd podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona podmienene odložil za súčasného uloženia probačného dohľadu nad jeho správaním v skúšobnej dobe a podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona súd určil skúšobnú dobu vo výmere 4 (štyri) roky.

Podľa § 51 ods. 2, ods. 4 písm. c) Trestného zákona súd uložil obvinenému povinnosť spočívajúcu v príkaze podľa svojich možností a schopností nahradiť v skúšobnej dobe náhradu škody, a to minimálne v polovičnej výške.

Podľa § 73 odsek 2 písm. d) Trestného zákona súd zároveň obvinenému uložil ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku súd uložil obvineným M. D. a D. F. povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť poškodenému Y. C. škodu vo výške 1 097,- € a poškodenej L. R. náhradu škody vo výške 380,- €.

Proti označenému rozsudku okresného súdu podal odvolanie obvinený a prokurátor, o ktorom rozhodol Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom, sp. zn. 4To/11/2019, z 20. februára 2019 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu u obvinených M. D. a D. F..

Rozhodujúc podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku krajský súd uložil obvinenému D. F. podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 36 písm. d), j), § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil obvineného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 319 Trestného poriadku krajský súd zamietol odvolanie obvineného D. F. a v ostatných častiach ponechal rozsudok okresného súdu nezmenený.

Proti druhostupňovému rozsudku podal obvinený D. F. v zákonnej lehote prostredníctvom obhajcu dovolanie, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Dôvodil tým, že pokiaľ ide o samotný skutok, tento obvinený v plnej miere priznal, avšak odmietol sa stotožniť s právnou kvalifikáciou skutku, ktorú namietal tak v konaní pred okresným súdom a rovnako aj v konaní pred krajským súdom, pričom mal byť skutok právne kvalifikovaný ako zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona. Podľa názoru obvineného v danom prípade došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu zisteného skutku ako aj nesprávnemu použitiu hmotnoprávneho ustanovenia spočívajúceho v nezohľadnení excesívneho konania spolupáchateľa obvineného, ale hlavne v nesprávnej právnej kvalifikácii skutku pokiaľ ide o pričítanie kvalifikačných znakov (závažnejší spôsob konania - použitie zbrane, chránená osoba) ako okolností podmieňujúcich použitie vyššej trestnej sadzby. Rovnako nemožno podľa obvineného opomenúť ani nesprávne použitie hmotnoprávnych ustanovení upravujúcich zásady ukladania trestov, keď najmä Krajský súd v Banskej Bystrici opomenul aplikovať zásady v zmysle § 34 ods. 4 a § 34 ods. 5 písm. a) Trestného zákona, v zmysle ktorých je pri ukladaní trestu potrebné zohľadniť aj to, akou mierou konanie každého zo spolupáchateľov prispelo k spáchaniu trestného činu. Taktiež má obvinený za to, že zistený skutok bol nesprávne kvalifikovaný, aj pokiaľ ide o diferenciaciu medzi účasťou v užšom zmysle - spolupáchateľstvom a účasťou v širšom zmysle - pomocníctvom.

Pokiaľ ide o naplnenie dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení a nesprávnej aplikácii hmotnoprávneho ustanovenia, obvinený poukázal na to, že počas konania pred súdom prvej ako aj druhej inštancie nebol produkovaný nespochybniteľný dôkaz, ktorým by bolo preukázané, že sa s

druhým spolupáchateľom dohodli na tom, že skutok spáchajú s použitím zbrane - závažnejším spôsobom konania, a tiež že by trestný čin bol spáchaný v súvislosti s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby tak, ako to predpokladá ustanovenie uvedené v § 139 ods. 2 Trestného zákona. Vo vzťahu k okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby spočívajúcej v spáchaní skutku so zbraňou, uviedol, že nebolo nepochybne preukázané, že by sa obvinený so spolupáchateľom výslovne dohodli na spáchaní skutku s použitím zbrane. Má za to, že na strane obvineného absentuje prítomnosť nie len akéhokoľvek doložného zavinenia, ale dokonca vzhľadom k svojvoľnému a excesívnemu konaniu odsúdeného spolupáchateľa - M. D., aj zavinenie, čo i len kulpózne. Zdôraznil, že len samotná vedomosť obvineného o skutočnosti, že spolupáchateľ M. D. zvykol nosievať za opaskom plynovú pištoľ, ešte samo osebe nemožno vyhodnotiť ako prejav vôle obvineného spáchať skutok s použitím zbrane. Podľa názoru obvineného je potrebné pri skúmaní vierohodnosti výpovede spolupáchateľa M. D. vziať do úvahy aj tú skutočnosť, že M. D. sa priznal k tomu, že pred vykonaním skutku užil asi 0,2 alebo 0,3 gramu pervitínu, čo mohlo mať vplyv na jeho rozhodnutie spáchať skutok so zbraňou a zároveň to mohlo do istej miery ovplyvniť jeho rozpoznávaciu a ovládacie schopnosti, pokiaľ ide o výpoveď o okolnostiach v čase pred spáchaním skutku.

Tiež namietol nesprávnu aplikáciu okolnosti podmieňujúcej použitie vyššej trestnej sadzby, a to spáchania trestného činu na chránenej osobe. O tom, že poškodená L. R. je maloletou osobou nevedel a vzhľadom na okolnosti a na svoje osobné pomery ani vedieť nemal a objektívne vedieť ani nemohol, pretože ani pri zachovaní náležitej obozretnosti nemohol predpokladať, že neploetá osoba sa bude o 1:30 hod. ráno zdržiavať v parku, ktorý je situovaný mimo centra mesta. Dôvodil, že neexistuje žiadny dôkaz o tom, že by obvinený a rovnako M. D. spáchali trestný čin na maloletej L. R. v súvislosti s jej vekom, pretože protiprávne konanie obvineného bolo výhradne namierené proti akémukoľvek objektu chránenému Trestným zákonom bez rozdielu, teda vek poškodenej maloletej L. R. nemohol byť ani motiváciou pre spáchanie trestného činu.

K právnej kvalifikácii spolupáchateľstva obvinený uviedol, že z jeho konania absentuje jednoznačný zámer smerujúci k naplneniu, čo i len jednej z dvoch zložených skutkových podstát trestného činu lúpeže, keď jeho konanie neznamenalo ani použitie násillia, ani hrozbu bezprostredného násillia v úmysle zmocniť sa cudzej veci. Poukázal na to, že súd prvého stupňa skúmajúc mieru zavinenia M. D. dospel k záveru, že táto bola omnoho väčšia a dominantnejšia, než u obvineného F., ktorý len prakticky fyzicky stál na mieste, zakrýval si tvár tričkom a nič nehovoril, ani nekonal. Navyše z výpovedí M. D. a obvineného z prípravného konania vyplýva, že v predstavách obvineného sa účasť na skutku spájala s pomocou a nie spolupáchateľstvom. Podľa názoru obvineného, jeho samotné konanie ani navonok nesmerovalo, ani nebolo objektívne spôsobilé vykonať trestný čin a nemalo znaky objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu, čo preukazujú výpovede samotných poškodených.

Obvinený spochybnil aj postup súdu, ktorý nesprávne aplikoval, resp. neaplikoval v danej trestnej veci § 34 ods. 4 a § 35 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, keď pri ukladaní trestu uložil obvinenému taký istý trest aj M. D., ktorého miera zavinenia bola omnoho vyššia a intenzívnejšia ako u obvineného, spôsob spáchania skutku bol zjavne excesívny, vybočujúci z predstáv obvineného a jeho prísľubu pomoci pri spáchaní skutku. Zastáva názor, že trestnoprávnu zodpovednosť obvineného je potrebné kvalifikovať ako zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona spáchaný vo forme pomoci podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona. Po zohľadnení prítomnosti poľahčujúcich okolností podľa § 36 písm. d), písm. j), písm. l), písm. n) Trestného zákona a absencie prít'azujúcich okolností, no najmä so zreteľom § 34 ods. 1 Trestného zákona, keď miera zavinenia a účasti obvineného predstavovala najnižšiu možnú formu, má obvinený za to, že pre nápravu páchatel'a a ochranu spoločnosti postačí uloženie trestu na spodnej hranici trestnej sadzby. Nakoľko však obvinený nebol doposiaľ súdne trestaný, k spáchaniu trestného činu sa priznal dokonca v štádiu ešte pred vznesením obvinenia, spáchanie skutku úprimne oľutoval a najmä, keď proti poškodeným neprejavil, čo i len nepatrnú hrozbu násillia, má za to, že úvahy, ktorými sa spravoval okresný súd v intenciách ustanovenia § 39 Trestného zákona, sú namieste, nakoľko trest vo výmere 7 rokov nepodmienečne predstavuje pre obvineného trest neprimerane prísny, pričom taktiež je potrebné zohľadniť, že trestného činu sa dopustil vo veku blízkom veku mladistvých.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti navrhol, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 4To/11/2019, z 20. februára 2019, a rozsudok Okresného súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5T/84/2018, z 9. januára 2019, v časti výroku o právnej kvalifikácii skutku obvineného a uloženého trestu zrušil a z dôvodu, že v tomto výroku má podklad aj výrok o uloženom treste, zrušil aj

tento výrok a vec prikázal Okresnému súdu Banská Bystrica na opätovné prerokovanie a rozhodnutie.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Banská Bystrica podaním zo 4. novembra 2019, v ktorom uviedol, že krajský súd postupoval správne a v súlade so zákonom, keď rozhodol u uložení trestu odňatia slobody obvinenému D. F. vo výmere 7 rokov pri nezmenenom výroku o vine z rozsudku okresného súdu. Zdôraznil, že v danom prípade súd uložil trest v rámci trestnej sadzby. S dôvodmi, ktoré súdy viedli k vyššie uvedenej právnej kvalifikácii, sa prokurátor v plnom rozsahu stotožnil, rovnako aj s odôvodnením krajského súdu týkajúceho sa ukladania trestu obvinenému. Na základe uvedeného je podľa prokurátora zrejmé, že dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nie sú dané, a preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky v zmysle § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí odmietol.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že toto bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2, § 566 ods. 3 Trestného poriadku), oprávnenou osobou prostredníctvom obhajcu [§ 369 ods. 2 písm. b) a § 373 ods. 1 Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku) a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1, veta prvá Trestného poriadku, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že neboli naplnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku dôvody podľa odseku 1 písm. i) a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

Podľa § 385 ods. 1 Trestného poriadku dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávnych chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do stavu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych

dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku.

Z toho vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak, ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/30/2011, zo 16. augusta 2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Z dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojnásťančné a Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o dovolaní obvineného je viazaný zisteným skutkovým stavom veci tak, ako ho ustálili súdy nižšej inštancie. Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že dovolanie nie je teda prostriedkom určeným na revíziu, či nápravu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa.

Dovolanie nie je koncipované ako univerzálny mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdov, ktorý má slúžiť na nápravu akýchkoľvek chýb napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania, ale toto je určené na nápravu len určitých - v zákone taxatívne vymedzených chýb. V konaní o dovolaní je totiž „v hre“ aj záujem na zachovaní právnej istoty a na stabilite trestnoprávných vzťahov, ktoré vyplývajú z právoplatného rozhodnutia a ktoré sa nezriedka týkajú nielen páchatel'a trestného činu, ale i jeho obeť. Spoločným menovateľom jednotlivých dovolacích dôvodov je to, že tieto predstavujú iba také chyby, ktoré sú spôsobilé zásadne ovplyvniť (zmeniť) výsledok konania, a teda záujem na ich náprave prevyšuje záujem na zachovaní stavu právnej istoty.

Z tohto pohľadu možno rozlíšiť dôvody dovolania, pri ktorých sa takýto dôsledok bez ďalšieho (ex lege) predpokladá a dôvody, pri ktorých je nutné túto otázku osobitne skúmať. Medzi tieto zákonodarca zaradil i dovolací dôvod upravený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

V prípade tohto dovolacieho dôvodu musí dovolací súd vždy so zreteľom na okolnosti konkrétnej veci posúdiť, či namietané a ním zistené porušenie zákona bolo spôsobilé zásadným spôsobom ovplyvniť postavenie obvineného. Inak by totiž dovolanie stratilo procesnú povahu mimoriadneho opravného prostriedku (primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 52/2013-III). V súlade s už zmienenou koncepciou dovolania uvedené vo vzťahu k týmto dovolacím dôvodom výslovne vyplýva z ustanovenia § 371 ods. 5 Trestného poriadku, podľa ktorého tieto dôvody dovolania nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného. V prípade tvrdeného a prípadne i zisteného dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku to znamená, že nie každá chyba v právnom posúdení skutku alebo pri použití iného hmotnoprávného ustanovenia je spôsobilá tento dovolací dôvod naplniť, ale iba taká, ktorá zásadným spôsobom ovplyvnila postavenie obvineného. A hoci sa takáto chyba môže týkať výroku o vine ako aj výrokov o treste a náhrade škody, z pohľadu ustanovenia § 371 ods. 5 Trestného poriadku je vždy nutné posudzovať napadnuté rozhodnutie ako celok, t. j. celkový výsledok konania (primerane pozri napr. uznesenie ústavného súdu z 28. apríla 2020, sp. zn. IV. ÚS 155/2020). Opačný prístup k interpretácii týchto ustanovení by poprel nielen ich zmysel, ale aj samotný účel dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, ktorý je

určený k náprave iba takých chýb, ktoré mohli zásadne ovplyvniť napadnuté, a teda i právoplatné rozhodnutie.

Pokiaľ ide o obvineným uplatnený dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky v prvom rade uvádza, že je upravený alternatívne - rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo vychádza z nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia. Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol napadnutým rozhodnutím kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo, že išlo o iný trestný čin, alebo obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa súdnym skutkom dopustil. Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie, napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť trestného činu, príp. pochybenie súdu pri uložení úhrnného, súhrnného a spoločného trestu a toto ustanovenie sa vzťahuje aj na nesprávne použitie iných právnych predpisov.

Z obsahu dovolaní napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že obvinený D. F. bol uznaný za vinného zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c), písm. d) s poukazom na § 138 písm. a), § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, a to spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona. Z právnej kvalifikácie je zrejmé, že trestného činu sa mal (spolu s M. D.) dopustiť závažnejším spôsobom konania - so zbraňou a na chránenej osobe - dieťaťi.

Vzhľadom na dovolacie námietky obvineného, sa preto dovolací súd zameril na skúmanie, či zo skutkovej vety dostatočne vyplýva, že boli (okrem iného) naplnené oba vyššie uvedené osobitné kvalifikačné pojmy, a teda skutok bol správne subsumovaný pod právnu kvalifikáciu a či bol spáchaný formou spolupáchateľstva.

V danom prípade zo skutku vyplýva, že obaja páchatelia - D. F. i M. D. sa na vykonaní trestného činu vopred vzájomne dohodli. Vzhľadom na skutočnosť, že táto okolnosť (dohoda) je uvedená v skutku, nemohol už najvyšší súd, súc viazaný správnosťou a úplnosťou zisteného skutku túto okolnosť skúmať. Na naplnenie pojmu spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona nie je potrebné, aby sa všetci spolupáchatelia zúčastnili na trestnej činnosti rovnakou mierou. Stačí aj čiastočné prispenie, a to napríklad i v podriadenej role, ak je zároveň vedené spoločným úmyslom ako činnosť ostatných páchatel'ov a je tak objektívne i subjektívne zložkou deja tvoriaceho vo svojom súhrne konanie, ktoré je označené za trestné. Za spolupáchateľa lúpeže podľa § 188 Trestného zákona možno považovať aj osobu, ktorá svojou prítomnosťou pri čine po predchádzajúcej dohode zosilňuje účinnosť vykonávaného násillia alebo hrozby bezprostredným násillím. Spolupáchateľstvom na trestnom čine lúpeže je preto napríklad i situácia, keď sa jeden páchatel' dopustí na obeti násillia alebo hrozby bezprostredného násillia s vedomím, že ďalší páchatel' sa následne zmocní cudzej veci. Za spolupáchateľstvo na uvedenom trestnom čine je možné považovať i situáciu, keď jeden z páchatel'ov bez použitia násillia či vyhrážky koná tak, aby našiel cudziu vec, ktorej sa chce s ostatnými páchatel'mi (ktorí násillie použili) zmocniť.

V danom prípade verbálne na vydanie vecí za súčasnej hrozby zbraňou vyzval poškodených na vydanie vecí M. D.. Obvinený D. F. sa síce verbálne v tomto smere neprejavil, avšak túto skutočnosť nie je možné považovať za pasivitu. D. F. sa na skutkovom deji aktívne zúčastnil tým, že počas celej doby vykonania skutku stál maskovaný bezprostredne za M. D., a tým objektívne a fakticky zosilnil účinnosť hrozby násillím, ktorú verbalizoval M. D.. Rozhodne sa nedá povedať, že by len stál niekde v úzadí, odkiaľ by len „kontroloval" situáciu (tzv. robenie „múru"), aby druhý páchatel' nebol vyrušený. Nie je teda namieste uvažovať o inej forme účastníctva v širšom zmysle ako o spolupáchateľstve. Navyše nehľadiac na skutočnosť, že pred vykonaním skutku poskytol M. D. svoje odevné súčiastky na maskovanie. Z uvedeného je zrejmé, že obvinený D. F. sa dopustil trestného činu formou spolupáchateľstva, čo vyplýva i zo skutkovej vety a našlo to správny odraz v právnej kvalifikácii. Dovolací súd opakuje, že pri dovolacom dôvode podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku hodnotí skutkový stav len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Z tohoto pohľadu hodnotí aj skutočnosť, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v tzv. skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu (R 47/2008).

Vo vzťahu k použitiu osobitného kvalifikačného pojmu podľa § 138 písm. a) Trestného zákona - teda spáchania trestného činu závažnejším spôsobom, a to so zbraňou musí najvyšší súd uviesť, že zo skutkovej vety jasne vyplýva, že skutok bol spáchaný so zbraňou, ktorú držal v rukách jeden z páchatel'ov - M. D. a mieril ňou na poškodených. Obvinený D. F. namietol v dovolaní nedostatok svojho zavinenia k tejto skutočnosti, resp. uviedol, že v tomto smere možno z jeho strany uvažovať nanajvýš o zavinení z nedbanlivosti. V tejto súvislosti musí dovolací súd pripomenúť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili sudy prvého a druhého stupňa. Tento dovolací dôvod preto nemôže napĺňať ani poukaz na to, že vykonaným dokazovaním nebola v konaní preukázaná subjektívna stránka trestného činu. To totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nemožno skúmať priamo, ale len sprostredkované, t. j. ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia (S 3/2011). Vzhľadom na uvedené sa potom dovolací súd nemohol zaoberať otázkou zavinenia a jeho formy zo strany obvineného, pretože táto dovolacia námietka nespadá pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu k použitiu osobitného kvalifikačného pojmu podľa § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, a to spáchanie trestného činu na chránenej osobe - dieťaťu je potrebné uviesť, že v zmysle § 127 ods. 1 Trestného zákona sa za dieťa považuje osoba mladšia ako 18 rokov.

Zo skutkovej vety rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý bol v časti rozhodnutia o vine a trestnom odvolacím súdom, vyplýva, že skutok bol spáchaný voči dvom osobám, a to Y. C., nar. X. C. XXXX a mal. M. G., nar. XX. U. XXXX. Obaja poškodení sú tak z hľadiska ich veku v skutkovej vete identifikovaní dátumom narodenia, pričom M. G. je navyše vekovo identifikovaná tým, že pred menom má uvedenú skratku „mal.“, čo znamená „maloletá“. Zo skutkovej vety je tak možné identifikovať, že minimálne jedna z poškodených osôb sa z hľadiska trestného práva považuje za chránenú osobu - dieťa v zmysle ustanovení § 127 ods. 1 a § 139 ods. 1, písm. a) Trestného zákona.

Na to, aby mohol byť použitý osobitný kvalifikačný pojem podľa § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona však samo osebe nepostačuje spáchanie trestného činu na alebo voči osobe mladšej ako 18 rokov.

Z ustanovenia § 139 ods. 2 Trestného zákona vyplýva, že ustanovenie odseku 1 sa nepoužije, ak trestný čin nebol spáchaný v súvislosti s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby. Inými slovami, úmysel a zámer páchatel'a sa musí vzťahovať na vedomosť o tom, že osoba, voči ktorej trestný čin smeruje, je dieťaťom a páchatel' v dôsledku tejto vedomosti chce pri páchaní trestnej činnosti túto okolnosť určitým spôsobom využiť. Táto skutočnosť potom musí nájsť svoj výraz v opise skutku, teda v tzv. skutkovej vete. To napokon vyplýva i zo súdnej judikatúry, podľa ktorej ustanovenie § 18 Trestného zákona a ustanovenie § 139 ods. 2 Trestného zákona upravujú spôsob riešenia dvoch odlišných právnych otázok, a to jednak otázku zavinenia vo vzťahu k okolnosti, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, a jednak ďalšiu podmienku použitia osobitného kvalifikačného pojmu chránenej osoby, spočívajúcu v súvislosti spáchania činu s postavením, stavom alebo vekom chránenej osoby. Taká súvislosť musí byť daná nielen objektívne, ale z hľadiska páchatel'a aj subjektívne. V zmysle § 139 ods. 2 Trestného zákona možno spáchanie činu voči (na) osobe vyššieho veku [§ 127 ods. 3, § 139 ods. 1 písm. e) Trestného zákona považovať za okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby, len pri úmyselnom trestnom čine. Zároveň sa vyžaduje, aby páchatel' vedel, že poškodený je osobou vyššieho veku a aby túto okolnosť subjektívne spájal s menším odporom alebo slabšou odvetou poškodeného, umocnením účinku trestného činu voči poškodenému, alebo inou okolnosťou, ktorá zakladá, alebo podporuje rozhodnutie páchatel'a spáchať trestný čin. Taká subjektívna súvislosť, primeraná postaveniu alebo stavu chránenej osoby, sa vyžaduje aj pri kvalifikačnom použití ostatných ustanovení uvedených v § 139 ods. 1 pod písmenami a) až d) a f) až i) Trestného zákona (R 117/2014).

I keď uvedený judikát sa týka prioritne spáchania trestného činu na osobe vyššieho veku, možno ho logicky použiť i v prípade spáchania trestného činu na/voči osobe mladšej ako 18 rokov, teda voči

dieťaťu.

Sumarizujúc uvedené musí potom najvyšší súd dať obvinenému za pravdu, že v skutkovej vete dovolaním napadnutých rozhodnutí absentuje uvedenie okolnosti, či a ako chceli páchatelia využiť pri (s)páchaní trestného činu skutočnosť, že sa ho dopúšťajú voči dieťaťu. Z uvedeného dôvodu je potom použitie osobitného kvalifikačného pojmu podľa § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona nedôvodné a skutok bol v dôsledku toho v tejto časti nesprávne právne posúdený.

Na to, aby mohlo byť konštatované naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku musel následne najvyšší súd posúdiť, či s poukazom na ustanovenie § 371 ods. 5 Trestného poriadku uvedené zistenie porušenia zákona zásadne ovplyvnilo postavenie obvineného.

Obvinený bol uznaný za vinného zo spáchania zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c), d) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. a), § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Z konštrukcie uvedenej skutkovej podstaty je zrejmé, že ani prípadným vypustením osobitného kvalifikačného momentu podľa § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona (spáchanie trestného činu na chránenej osobe - dieťaťi) by sa vo vzťahu k obvinenému nezmenilo použitie kvalifikovanej skutkovej podstaty podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona, pretože nebol spochybnený osobitný kvalifikačný pojem, a to spáchanie trestného činu závažnejším spôsobom konania - so zbraňou podľa § 138 písm. a) Trestného zákona. Inými slovami, aj po vypustení osobitného kvalifikačného pojmu podľa § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona by sa obvinený D. F. naďalej nachádzal v „režime“ kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu lúpeže uvedenej v ustanovení § 188 ods. 2 Trestného zákona. Z toho potom vyplýva, že skutok by aj naďalej zostal právne kvalifikovaný ako zločin lúpeže a trest by mu mohol byť i po takejto prípadnej úprave zasa len ukladaný v zákonom rozpätí 7 až 12 rokov. Od toho sa potom odvíjajú i podmienky na prípadné podmieňané prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody či zahľadanie odsúdenia, ktoré zostávajú i pri aktuálnej právnej kvalifikácii nezmenené. Nemá to vplyv ani na zaradenie obvineného do príslušného ústavu na výkon trestu odňatia slobody v rámci vnútornej diferenciacie či na preradenie z jedného stupňa ústavu na výkon trestu do iného. Napokon, obvinený bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Dovolací súd, preto dospel k záveru, že uvedené porušenie zákona, posudzujúc napadnuté rozhodnutie ako celok, zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

Tak isto nenapĺňa žiadny dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pokiaľ obvinený namietal uloženie neprimerane prísneho trestu. Aj v tomto prípade obvinený spochybňuje skutkové zistenia súdov, keď v dovolaní uvádza, že súd mu uložil neprimerane vysoký trest a mal pritom zohľadniť postup podľa § 39 Trestného zákona.

Vo vzťahu k (ne)aplikácii ustanovenia § 39 Trestného zákona krajským súdom najvyšší súd uvádza, že aj táto problematika bola vyriešená stanoviskom trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. Tpj 46/2010, z 14. júna 2010, ktorým bol prijatý zjednocujúci záver, že „Hmotnoprávne ustanovenie § 39 Trestného zákona (resp. § 40 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006) o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody svojou povahou a významom sa primkyna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Trestného zákona a nasl. a na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona, ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, ho nemožno podriaďiť pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“, zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstáť v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku (...). Nepoužitie ustanovenia § 39 Trestného zákona, resp. § 40 Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006, nezakladá žiadny dovolací dôvod“.

Z uvedeného je zrejmé, že predmetom dovolacieho prieskumu nemôže byť námietka obvineného v tom smere, že súd v danej trestnej veci neaplikoval ustanovenie § 39 Trestného zákona. Dovolací súd nemohol tiež preskúmať z pohľadu ustanovenia § 34 ods. 5 Trestného zákona to, či konajúci krajský súd pri určovaní druhu trestu a jeho výmery prihliadol u spolupáchateľov na to, akou mierou konanie každého z nich prispelo k spáchaniu trestného činu, pretože ide vo svojej podstate o otázky skutkové, ktoré sú vylúčené z preskúmania pri dovolacom dôvode podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného zákona, ak dovolanie podá obvinený. Zároveň táto dovolacia námietka nenapĺňa ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného zákona, pretože obvinenému nebol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné dodať, že obvinenému bol právoplatne uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávanú trestnú činnosť pripúšťa (na dolnej hranici trestnej sadzby) a tento zároveň nevybočuje z rámca zákonom stanovenej trestnej sadzby, pričom tiež nebolo zistené ani porušenie žiadneho hmotnoprávneho ustanovenia kogentnej povahy viažuceho sa k rozhodovaniu o treste.

Zároveň najvyšší súd pripomína, že vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku (stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, prijaté 14. júna 2010, sp. zn. Tpj 46/2010, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 5, roč. 2011 - III.).

Dovolací súd, preto nezistil naplnenie tvrdeného dovolacieho dôvodu, na základe ktorého by mohol vyhovieť obvinenému a zrušiť napadnuté rozhodnutie, a preto dovolanie obvineného, ako nedôvodné odmietol.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.